

Պարույր Սևակ

Ուշացած իմ սեր

I

Դու տեսնո՞ւմ ես հիմա, իմ սիրելի՛,
Թե մեզ ո՛ր հասցրեց քո ուշացած սերը,
Քո ուշացա՛ծ սերը,
Դու չուշացա՛ծ իմ սեր:
Կշտամբանքի խոսքեր ես չեմ ուզում ասել:
Բայց դու ո՞նց թույլ տվիր,
Որ նա՛ դառնա տերըդ,
Ում դու չէիր սիրում
Եվ ում համար
Չէին դողում շրթերդ՝ ինչպես հիմա,
Չէին շողում աչքերդ՝ ինչպես հիմա,
Ինչպես հիմա՝ կուրծքդ չէր տըրտփում կրքով:
Ինչպե՞ս դու քանդեցիր տունդ քո իսկ ձեռքով:
Ջուր մի՛ արդարանա:
Միրո հարցում
Չի՛ ճանաչում կյանքը արդարացում:
Ջուր մի՛ ասա, թե դու
Բոլորովին անփորձ աղջիկ էիր այնժամ,-
Սե՛րը, ո՛չ, չի գգում փորձի կարիք:

Մի՛ մտածիր իգուր,
Թե կյանքն ինքը քեզ հետ իբրը վարվեց դաժան,-
Կյանքը չի՛ բաժանում չարիք-բարիք:
Եվ մի՛ կարծիր իգուր,
Թե չբերեց բախտը:
Բախտ բերելըս ո՛րն է,
Նրան ձե՛ռք են բերում:

II

Եվ այսպես է լինում.
Նրբության տեղ՝ սիրով
Ոմանք նուրբ մետաքսն են գերադասում հաճախ:
Եվ այսպես է լինում.
Տաքության տեղ սիրո
Ոմանք տաք մուշտակն են գերադասում հաճախ:
Ո՞ր հիմարը կասի, թե վատ բան է
Բարձրը աստիճանը,
Փողով լի գրպանը,
Եթե... սիրո հարցում շիրիմ չէ գրպանը:
Երախտապա՛րտ եմ ես դատարկ իմ գրպանին,
Թե չէ, ի՛նչ իմանաս, աստվա՛ծ չանի,
Չէ՞ որ կարող էր նա ինձ էլ գուցե
Ուրիշների հիմար դրության մեջ գցել.
Կարող էի, այո՛, կարող էին ինձ է՛լ
«Աղվես» -ի տեղ իրենց ուսին գցել.
Իբրև մուշտակ՝ կրել,
Իբրև ոսկե քորոց՝ կրծքին խրել::
Չեն կարո՞ղ,
Ի՞նչ է,

Նրանք՝ հետիոտըն,
Իսկ ես ձիավոր եմ.
Նրանք՝ կլոր գրո,
Իսկ ես միավոր եմ:
Ախ, չէ՞, կարո՞ղ էին,
Որովհետև կյանքում
Մեծագույնը մեծին միշտ հաղթում է:
Իսկ շատերի համար, անշուշտ, սրտից մեծ է
Կահավորված-կարգին-շքեղ տունը:
Ախ, չէ՞. կարո՞ղ էին,
Որովհետև կյանքում
Թեպետ հաղթությունը միշտ նորինն է,
Սակայն հինն էլ կյանքում
Նրանով է կանգուն,
Նրանով է գորեղ,
Որ նա հին է:
Իսկ «քաղքենի» կոչումն այնքան է հին կյանքում,
Որքան... ինքը կինը:
Բայց արտաքուստ քեզ պես
Ու քեզ նման կարծես
Նույն այդ կինը
Անհունորեն քեզնից և տարբեր է այնպես,
Ինչպես նկարներից՝ «նեգատիվը»:
Եվ ինձ համար բախտ է,
Մեծ պատիվ է,
Որ դու ուրիշ կին ես,
Իմ անգի՛նըս,
Որ հեռու ես ամեն մի քաղքենուց,
Ինչպես պղտոր ջուրը՝ կարմիր գինուց...

III

Բայց, սիրելի՛ս, քեզ հետ եղել է վատթարը,
Քեզ հետ պատահել է ահավորը:
Քաղքենուհին անգամ պակաս մեղավոր է,
Քան դու՝
Իմ անմեղըս,
Իմ արդա՛րըս:
Նա՛ վատ թե լավ՝ կյանքում առևտուր է անում.
Մի բան՝ տալիս,
Տեղը ուրիշ բան է առնում:
Նրան կարելի է արհամարհել,
Իսկ քեզ... կարելի է քեզ չներել,
Որովհետև նրանք սեր են խաղում,
Իսկ դու... խաղացել ես դու սիրո՛ հետ.
Որովհետև նրանք կյանք են խաղում,
Իսկ դու... խաղացել ես դու կյանքի՛ հետ:
Քեզ ո՞նց ներել, թե դու
Գնացել ես մարդու
Այնպես, ինչպես մի օր քո հեռավոր տատը,
Երբ որ հարցը ոչ թե սերն ու սիրտն են լուծել,
Այլ, ամենից առաջ, մատնեմատը:
Ինչպե՞ս ներել, թե դու
Գնացել ես մարդու,
Ինչպես Արևելքում ընդունված է եղել
Երկո՛ւ հազար տարի՝
Զավակի հետ մի լավ գերդաստանի,
Որի յոթը պորտին ճանաչել է հայրըդ,
Որի յոթը պորտին ճանաչել է մայրըդ,
Ճանաչել են,

Սակայն նրա գերդաստանի՛ն,
Բայց ո՛չ նրան, ում դու
Գնացել ես մարդու:
Գնացել ես մարդու
Եվ... մտածե՛լ,
Թե սերն ինքը,
Եթե կյանքում նա կա,
Հետո մի օր կգա,
Թո՛ղ որ առաջնեկի՝
Քեզ պես ու քեզ նման մի աղջրկա,
Թո՛ղ որ երկրորդ մանկան՝
Իր հոր քթից թռած մի շեկլիկի
Ծնընդի հետ,- մե՛կ է՝
Միայն թե գա...
Սակայն սերը փառք չէ,
Ոչ էլ հաջողություն,
Որ հետո գա
Եվ կամ
Բնավ չգա:
Հյո՛ւր չէ,
Որ մերթ ընդ մերթ այցելի ձեր տունը,
Մերթ պատճառի հաճույք
Ու մերթ՝ տհաճություն,
Խանգարելով անուշ ձեր ետճաշյա քունը:
Ախ, չէ՛,
Մերը հյո՛ւր չէ,
Տանը հյո՛ւր չէ սերը:
Թե բանն այդտեղ հասավ՝
Նա տանտե՛ր է:
Հիմա դու լավ գիտես,

Իմ սիրելի՛,
Որ սիրո հետ խաղալ չի՛ կարելի.
Ո՛չ նա խաղալիք է,
Ո՛չ էլ մանուկ ես դու:
Իսկ թե խաղալիք է՝
Նա չի ջարդվում ինքը.
Հետը խաղացողին արդեն ինքն է այնպե՛ս ջարդում,
Ինչպես որ նա քեզ է ջարդել հիմա...
Մի՞թե արդեն պարզ չէ և քե՛զ համար,
Որ կարող է սերը... վրեժխնդի՛ր լինել,
Վրեժ լուծել՝
Իրեն անտեսելո՛ւ համար.
Տառապալից սիրով չսիրողին գինել,
Ինչպես որ քեզ՝ հիմա...

IV

Ես սառույցի նման կհալչեի
Քաղքենական տաքուկ ու գաղջ օդում,
Եվ ինձ... ինձ չէր փրկի
Եվ ո՛չ մի սառնարան՝
Վերջին «մարկան» վրան:
Ես թշնամո՛ւս անգամ չեմ կամենում
Տնաքույս ճյուղ լինել արմավենու՝
Լուսամուտի գոգին,
Կրճուճի մեջ կավե,
Եվ կամ լինել ոսկե-չգործածվող գավե՛ր...
Չէ՛, ես սառույցի պես կհալչեի
Քաղքենական տաքուկ ու գաղջ օդում:
Բայց... ես ո՛նց եմ ուզում

Ու երագում,
Անգի՛ն,
Քո ոտքերը տեսնել իմ գրկաբաց շենքին,
Քեզ մեկընդմիջ տեսնել իմ տանն աղքատ ու հին
Եվ հավատալ, որ դո՛ւ,
Դո՛ւ ես տանտիրուհին:
Բա՛րձրը,
Բա՛րձր է հնչում.
«Իմ սիրելի՛»,
«Իմ սե՛ր»:
Բայց ես ո՛նց եմ ուզում
Ու երագում,
Անգի՛ն,
Քեզ շշուկով, ան-ծա՛յր մի շշուկով ասել,
Քեզ շնչալ.
«Իմ կի՛ն»...

V

Իսկ դու ուրիշինն ես,
Իսկ դու ուրիշինն ես,
Դո՛ւ - ուրիշի՛ն:
Դո՛ւ, իմ հարագա՛տը,
Մոտի՛կ - հարագատը,
Եվ - ուրիշի՛ն...
Ա՛խ, ուրիշին թող որ մեկ ուրիշը լիներ,
Չէ՞ր կարելի, ասա՛՛:
Ա՛խ, դու այդ ինչպե՞ս ես ուրիշինը եղել,
Իմ սիրելի՛, ասա՛՛...
Եվ նա ով է՝ գիտե՛մ:

Պարզ է. նա ո՛չ կարիճ,
Եվ ո՛չ էլ իժ է նա:
Գուցե վատ չէ այնքան,
Գուցե լավն է անգամ,
Բայց քեզ համար օտա՛ր - ուրի՛շ է նա...